

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-2259-6172

ข่าวจากหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 26 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 หน้า M1 มูลค่าข่าว 672,936.-

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

นิทานเรื่องเล่า บุมทรัพย์แห่งปัญญา

เรื่อง อนุสรณ์ ทองอุไร

ภาพ pixabay

ความเป็นเด็กคือบุมพลังในการทำงาน ความทรงจำคือบุมทรัพย์แห่งปัญญา ถึงแม้ว่าความเป็นเด็กอาจสื่อถึงความไร้เดียงสาและขาดประสบการณ์ แต่เชื่อว่ายังมีอีกหลายมุมในความเป็นเด็กที่เราสามารถนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์กับชีวิตการทำงานได้ วันนี้มีมาร่ำลึกช่วงเวลาในอดีตด้วยกัน เพราะพฤติกรรม

ของความเป็นเด็กที่ใครเรียกกลับมาปลุกความเป็นเด็กในตัวเราให้เปล่งประกาย

เห็นด้วยหรือไม่ว่า ความเป็นเด็กสามารถจุดไฟในตัวเราให้ลุกโชนตลอดเวลา การสร้างจินตนาการให้อยู่เหนือข้อจำกัดทางความคิดที่เรามักสร้างขึ้นเอง ความอยากรู้อยากเห็น อยากทำในเรื่องเสี่ยงๆ รวมถึงความดีที่จะเอาชนะสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ซึ่งเราสามารถนำพฤติกรรมความเป็นเด็กเหล่านี้มาใช้ขับเคลื่อนให้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่ของเราก้าวต่อไปได้อย่างมีพลังนั่นเอง

รู้จักโลกกว้าง ผ่านเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมานาน เขาเชื่อว่าเด็ก ๆ ที่ฟังนิทาน ไม่ได้เติบโตขึ้นมาเป็นคน โหดร้ายสักหน่อย

ตรงกันข้ามพวกคนร้ายทั้งหลาย กลับเป็นพวกที่ไม่ค่อยได้ฟังนิทานในวัยเด็ก โดยมีงานวิจัยฉบับหนึ่งสอบถามกับนักโทษประหารที่อเมริกา พบว่านักโทษกลุ่มนี้กว่า 90% ไม่เคยฟังนิทานตอนเป็นเด็ก ไม่มีใครมีแม่ที่พ้อแม่อุ้มนั่งดักแล้วอ่านนิทานให้ฟัง นี่เป็นประเด็นที่น่าคิดมาก ๆ

คุณหมอบอกว่านิทานเป็นเครื่องมือสร้างสายสัมพันธ์ที่ตรงระหว่างพ่อแม่ลูก และสมาชิกครอบครัว “ผมยังจำได้ว่า ทุกวันจะต้องรอพ่อกลับบ้านมาเล่าพระอภัยมณีให้ฟังต่อเป็นตอน ๆ ช่วงหลังพ่อก็ค่อยมีเวลา ผมก็เลยเริ่มหยิบพระอภัยมณีมาอ่านเอง และพบว่ามันอ่านยากมากสำหรับเด็กประถมสุดท้ายแม่เลยซื้อ เล่าเรื่องพระอภัยมณี มาให้อ่าน แล้วก็ยังมีนิทานกริมม์ นิทานแอนเดอร์สัน นิทานอีสป แม้จะแฝงความโหดอยู่บ้าง แต่ทุกเรื่องล้วนสร้างความประทับใจ และให้ข้อคิด ซึ่งเด็กน้อยที่ฟังนิทานพวกนี้ เขาก็รู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด โดดขึ้นเขาควรจะทำตัวอย่างไร”

เขาให้ความเห็นต่อไปว่า ใครที่คิดว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่ควรนิทานพื้นบ้านนั้นน่าจะกลับมามีบทวนเสียใหม่ เพราะนิทานมีมานานนับพัน ๆ ปี อยู่คู่กับมนุษยชาติ และมีความร่วมสมัยกันอยู่มาก อดีตคือซูมทรีพี คือแหล่งปัญญา คือเรื่องเล่าที่สื่อคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ที่คนรุ่นหลังสามารถเรียนรู้และปรับเพาะ เพื่อสร้างปัจจุบันที่มีความหมาย

“ในปีปรัสเซียที่พบในสมัยราชวงศ์ที่ 11 ของอียิปต์ มีเรื่องเล่าของอันนาและทิมพู - เสือและ

วัวที่กลายเป็นคน ช่างคล้ายคล้ายกับทลวิชัยคำวิของไทยเราไม่มีผิด ส่วนเรื่องศรีธนญชัย ก็มีเล่ากันทั่วทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เชื่อว่าเด็กทุกคนจะมีนิทานเรื่องโปรดในวัยเด็กของตัวเองกันทั้งนั้น

นิพัทธ์พร เริงแก้ว นักเขียน นักเล่าเรื่อง และปราชญ์ด้านภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับผู้คนวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวไว้ว่า ชีวิตคนเรานั้นเหมือนข้อต่อที่เชื่อมโยงไปสู่สิ่งต่างๆ เวลาที่ฟังนิทานหรือเรื่องเล่าก็คือการนำตัวเองออกไปเชื่อมโยงกับข้อต่อบางช่วงบางตอนของชีวิตเชื่อมกับสังคม วัฒนธรรม คนที่มีเรื่องเล่าเยอะ ๆ ฟังอ่านมาเยอะมันคือการเชื่อมต่ोजิตวิญญาณอะไรต่างๆ มากมาย ทั้งคนเล่า คนฟัง มีความใคร่รู้ ปราชญ์ที่จรรู้จักโลกรู้จักชีวิต เรื่องเล่าคือความจริงของมนุษย์ที่ผ่านการเรียนรู้ต่างๆ

จากรุภา วัชสี นักวิจัย นักวิชาการอิสระ บอกว่านิทานหรือเรื่องเล่า นั้น เป็นความเข้าใจมนุษย์ผ่านการฟังหรือการอ่าน การที่เราเห็นใครสักคนเป็นคนเล่าเรื่องเราก็จะไม่ดูถูก ไม่ตัดสินคนอื่น ไม่กล่าวโทษคนอื่น “เพราะเรื่องเล่าทุกเรื่องนั้นมันมีพลังของมันเสมอ มันเข้าถึงชีวิตจิตใจ ทำให้เราสนใจเรื่องราวต่างๆ รอบตัวมากขึ้นเปิดใจรับฟังได้ดีขึ้น”

สุวิษาน พัฒนาไพโรวัลย์ นักดนตรีปี่กาอะคูแ่งป้าสนวัดจันทร์ นักวิชาการด้านภูมิปัญญาชาติพันธุ์ และอาจารย์ประจำสาขาการจัดการภูมิวัฒนธรรม มศว กล่าวไว้ว่า เรื่องเล่าของเขาได้ฟังมาจากคุณยายทั้งนิทานและเรื่องเล่าอื่นๆ มีการสะสมจิตวิญญาณทางปัญญาและวัฒนธรรม การอ่านและการฟังทำให้เกิดจินตนาการมากกว่าการดู ทำให้ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านการเล่า

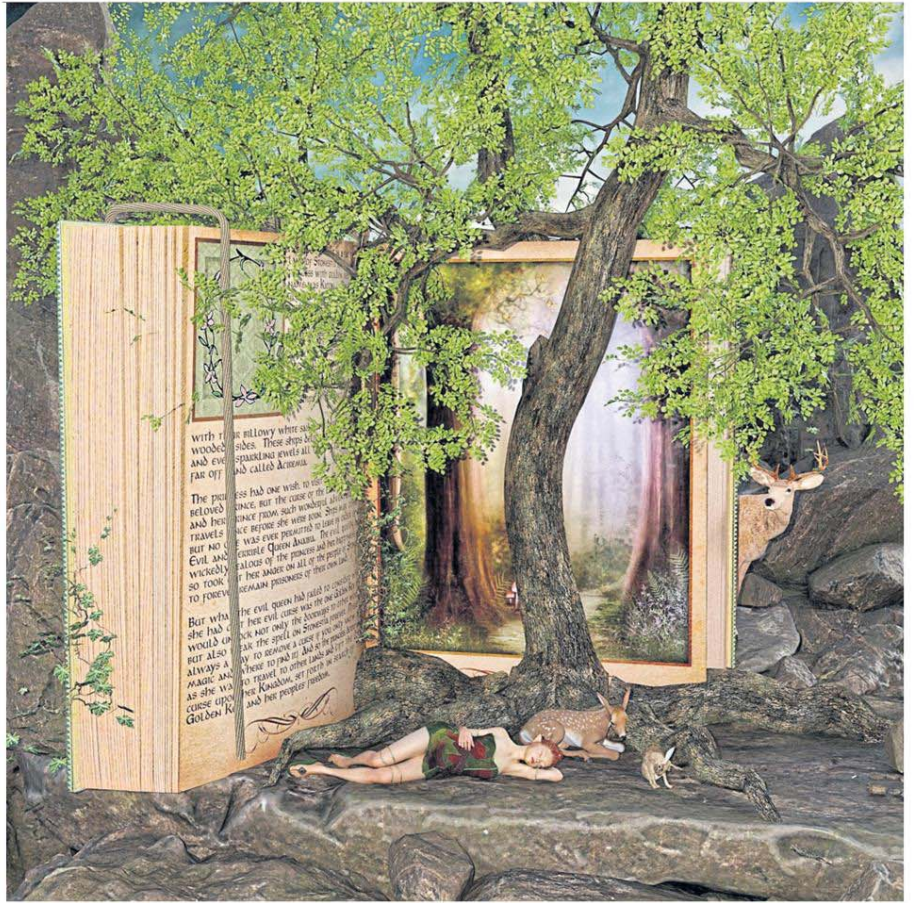
“การฟังเรื่องเล่าคือการสะสมจินตนาการที่ดี โดยเฉพาะการฟังเรื่องเล่าผ่านเพลง ดนตรี จะเข้าถึงการสื่อสารได้มากกว่าคำพูด ทำให้มนุษย์มี

นพ.พงศกร จินดาวัฒน์นะ ผู้อำนวยการอาวุโส ด้านการสื่อสาร โรงพยาบาลกรุงเทพ คุณหมอนักเขียนนิยายแนวลึกลับย้อนอดีต คุณหมอนเขียนนิยายมาแล้วเกือบ 40 เรื่อง ทำละครกว่า 15 เรื่อง หนังสือของคุณหมอนก็ได้รางวัลจากกระทรวงศึกษาธิการ ในการประกวดหนังสือดีเด่นสาขานิยาย และจากเซเว่นบุคควอร์ด 1 ใน 100 หนังสือดีที่ควรอ่าน จากเรื่องฤดูดาวและรอยไหม การที่ได้เป็นนักเขียนเรื่องชื่อกี้เพราะได้รับอิทธิพลจากการฟังและอ่านนิทานตอนเด็ก ๆ นั่นเอง

“ผมโตมากับนิทาน ผมเชื่อว่าพวกเราทุกคนล้วนโตมากับนิทาน นิทานที่คุณพ่อคุณแม่เล่าก่อนนอน คุณปู่คุณย่าคุณตาคุณยายเล่าที่บ้าน คุณครูเล่าที่โรงเรียน พอโตขึ้นอ่านหนังสือออก เราก็กเริ่มอ่านหนังสือนิทานเองมีนิทานสนุก ๆ มากมาย หนังสือนิทานของ ทพ. พวกถูกเปิดซีดีเทร่ หนูน้อยหมวกแดง หนูน้อยหัมเบลลิ่า ฟีน็อกคิโอ และอีกหลาย ๆ เล่ม ยังจะนิทานของชมรมเด็ก และอีกหลาย ๆ สำนักพิมพ์ในวัยเด็ก

การได้สวมแว่นของวัยเยาว์ เรารู้สึกสนุกสนานตื่นเต้นไปกับบทบาทของยักษ์ อสูร เทพยดา เทพารักษ์ เจ้าชาย เจ้าหญิง สัตว์พูดได้ไม่ได้เอามาวิเคราะห์ ว่าในชีวิตจริง สัตว์จะพูดได้อย่างไรกัน แม้ในชีวิตจริง ถ้าแจ๊คไปขโมยทานที่ออกไปเป็นทองของยักษ์มา ก็คงจะถูกตำรวจจับ แล้วเจ้าหญิงนิทราอีกละ นอนรอเจ้าชายมาจูบ วันๆ ไม่ได้ทำอะไรเลย ไม่ไหว(หัวเราะ) เมื่อเติบโตขึ้นเราก็กู้หรือกว่า เรื่องในนิทานมันออกจะเหลือเชื่อ บางคนถึงกับคิดว่านิทานสอนให้เด็กเหลวไหล หรืออาจจะลึ้มไปแล้วว่าตอนเด็ก ๆ ตัวเองก็เคยอ่าน” คุณหมอนเล่าอย่างอารมณ์ดี

“มีฝรั่งแต่งหนังสือชื่อ The Politically Corrected Bedtime Stories ออกมาให้อ่านกัน เป็นหนังสือตลกร้าย นัยว่าเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น แจ๊คขโมยของยักษ์ ต้องได้รับการลงโทษ นายพรานในหนูน้อยหมวกแดงถูกจับ เพราะฆ่าหมาป่า ซึ่งเป็นสัตว์สงวน เช่นเซลและเกรเทล ถูกจับส่งสถานพินิจเยาวชน เพราะทั้งสองไปฆ่าคุณยายแม่มด เป็นต้น ผลที่ได้รับคือเป็นหนังสือนิทานที่อ่านไม่สนุกเอาเสียเลย เขาคิดว่าเอาจริง ๆ แล้ว เขาเชื่อว่าในนิทานทุกเรื่อง แฝงความจริงของโลกมนุษย์เอาไว้ นิทานแต่ละเรื่องนั้นมักจะสอนให้เด็กค่อยๆ

การเชื่อมโยงกันได้ผ่านเรื่องเล่า การเชื่อมโยงของมนุษย์ผ่านมนุษย์ด้วยการสื่อสารแบบตัวต่อตัวมันดีกว่าการพูดผ่านโลกอินเทอร์เน็ต”

ศรัณย์ ทองปาน นักเขียนจากนิตยสารสารคดี กล่าวว่า นิทานหรือตำนานนั้นเป็นการเล่าเรื่องซ้ำแล้วซ้ำอีกและเด็ก ๆ ก็จะชอบให้เล่าเรื่องนี้บ่อย ๆ เป็นการอัดฉีดการรับรู้ จากที่ไม่เข้าใจก็เข้าใจ ฟังไม่รู้เรื่องก็จะกลายเป็นรู้เรื่อง จากคนเล่าไปสู่คนฟัง แล้วคนฟังก็กลายเป็นคนเล่าครั้งต่อไป ทำให้เรื่องครบวงจรและมีชีวิตอยู่ต่อไปได้เป็น 10 ปี 100 ปี 1,000 ปี กลายเป็นเรื่องเล่ามีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีก และกลายเป็นตำนานเป็นเรื่องเขียนในที่สุด

เด็กกับจินตนาการเป็นของคู่กัน โตขึ้น หนูอยากเป็นหมอ ผมอยากเป็นนายกฯ ผมอยากเป็นซูเปอร์แมน ตอนที่เราเป็นเด็ก ดูเหมือนว่าทุกอย่างในโลกล้วนเป็นไปได้ ไม่ว่าจะเหาะไปบนท้องฟ้าบินไปนอกโลก หรือจะสร้างยานอวกาศลำใหญ่ ๆ

คงมีหลายคนที่เป็นเหมือนกัน ที่จำไม่ได้แล้วว่าใช้จินตนาการครั้งสุดท้ายไปเมื่อไหร่ แล้วทำไมเราถึงเลิกใช้จินตนาการ ทั้ง ๆ ที่จินตนาการเป็นต้นกำเนิดของสิ่งประดิษฐ์มากมายบนโลก อย่างสองพี่น้องตระกูลไรท์ ที่จินตนาการถึงอุปกรณ์ที่จะทำให้คนบินได้ เอดิสันกับการสร้างหลอดไฟฟ้า นวัตกรรมเหล่านี้ล้วนกำเนิดมาจากจินตนาการทั้งสิ้น

นิทานเรื่องเล่าคือ บ่อเกิดของจินตนาการ เราจะไม่เก็บจินตนาการไว้เพียงแค่ฝันกลางวัน หรือฝันหวานเหมือนตอนเด็ก ๆ อีกต่อไป โดยลองเริ่มจินตนาการจากเรื่องใกล้ตัวก่อน เช่น หากเราตัดข้อจำกัดทุกอย่างออกไปแล้วเราจะมียุวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาเดิม ๆ ได้อย่างไร หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคต เช่น หากวันนี้คุณเป็นเจ้าของธุรกิจพันล้าน คุณจะทำอะไร แล้วในวันนี้ ที่คุณยังไม่ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ คุณจะทำอะไรได้บ้าง และคุณจะต้องทำอะไร เพื่อให้ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ

ลองทำดู หรือชอบทำอะไรที่เสี่ยง ๆ ตอนเด็ก ๆ ถ้าอยากทำอะไร เราก็ลงมือทำทันทีด้วยความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เรามองทุกอย่างว่าเป็นสิ่งใหม่ เห็นต้นไม้ก็อยากปีน เห็นบ่อน้ำก็อยากลงไปเล่น เห็นรถก็อยากขับ เห็นอะไรก็อยากเข้าไปลองไปเสียหมด เพราะเด็กยังไม่รู้จักคำว่า ควรหรือไม่ควร เสี่ยงหรือไม่เสี่ยง แต่พอโตขึ้น ด้วยข้อมูลที่มีมากขึ้น ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ตอนนี้เราคิดก่อนทำ คิดแล้วคิดอีก กังวลว่าทำแล้วจะได้อะไรคุ้มเสีย ถ้าลงมือทำไปแล้ว หากมีเหตุการณ์ไม่คาดคิดเกิดขึ้นจะทำอย่างไร โดยมากจะลงเอยว่า สุดท้ายก็ไม่ได้เริ่มทำโปรเจกต์ที่คิดไว้เสียที

แต่หากเราใช้มุมมองแบบเด็ก ๆ ดูว่าของยังเสี่ยงยิ่งน่าสนุกแล้วละก็ ความรู้สึกของเราก็จะเปลี่ยนไป ดังนั้น ถ้าคิดดีแล้วอยากทำอะไร ก็ลงมือทำไปเลย เพราะหนทางนับหมื่นลี้ ต้องเริ่มต้นด้วยก้าวแรก ถึงแม้ว่าทุกเส้นทางย่อมมีอุปสรรค แต่ทุกอุปสรรคย่อมมีหนทางแก้ไขได้เช่นกัน

อย่ายอมแพ้ ลองทำอีกจนกว่าจะได้ เราแทบจะจำไม่ได้เลยว่า ความเจ็บตอนที่จักรยานล้มเป็นอย่างไร จำได้แค่ที่เคยล้ม แต่ก็ไม่รู้ว่าจะล้มไปที่กี่ครั้ง วันที่ปั่นจักรยานได้เองโดยที่ไม่ต้องมีคนประคอง จำความรู้สึกได้เลยว่า เหมือนเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ นี่แหละความดีแบบเด็ก ๆ เมื่อเราโตขึ้น การทำงานใดๆ ย่อมต้องมีอุปสรรคเพื่อเป็นเครื่องทดสอบความสามารถ ซึ่งเราก็ควรจะใช้ความดีนี้แหละฝ่าฟันไปให้ถึงชัยชนะ โดยไม่กลัวความผิดหวัง คนที่ประสบความสำเร็จนั้นไม่ได้นับกันที่จำนวนครั้งว่าใครทำผิดพลาดน้อยกว่ากัน แต่อยู่ที่ว่าใครล้มแล้วกลับมาลุกขึ้นยืนได้เร็วกว่ากันต่างหาก ■